

«لائسیتہ» چیست؟

همراه با

نقدی بر نظریه پردازی های ایرانی

شیدان وثیق

نشر اختران

وثیق، شیدان
لایسینه چیست؟ همراه بانقدی بر نظریه پردازی های ایرانی / شیدان وثیق. -
تهران: اختران، ۱۳۸۴.
ISBN 964-7514-61-X
۲۰۸ ص.
فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
کتابنامه
۱. دین زادی. ۲. دنیوی گرایی. ۳. دین و سیاست. الف. عنوان.
۲ ل ۲ و ۸ / ۲۷۴۷ BL
کتابخانه ملی ایران
۲۱۱ / ۶
۲۸۴۴۸ - ۸۳ م

نشر اختران

«لایسینه» چیست؟

همراه با نقدی بر نظریه پردازی های ایرانی
نویسنده: شیدان وثیق

چاپ اول ۱۳۸۴

شماره نشر ۷۳

شمارگان ۳۰۰۰ نسخه

چاپ فرشیوه

تلفا کس: ۶۴۱۰۳۲۵ - تلفن کتاب فروشی: ۶۴۱۱۴۲۹ - ۶۹۵۳۰۷۱

<http://www.akhtaranbook.com>

E-mail: info@akhtaranbook.com

ISBN 964-7514-61-X

شابک: X-۶۱-۷۵۱۴-۹۶۴

کلیه حقوق برای نشر اختران محفوظ است

فهرست

بخش اول: پیش گفتار، تعریف اولیه و برداشت‌هایی نادرست	
پیش گفتار: طرح نکات اصلی بحث.....	۹
۱. لائیسیت: واژه‌ای جدید در گفتمان سیاسی ایرانی.....	۱۱
۲. لائیسیت: قراورده‌ی ساخت فرانسه.....	۱۳
۳. تعریفی از لائیسیت و جدایی دولت و دین.....	۱۶
۴. برداشت‌های غلط از لائیسیت.....	۱۷
۵. همانندسازی‌های افراطی.....	۲۱
نتیجه‌گیری از بخش اول.....	۲۳
کتاب‌نامه‌ی بخش اول.....	۲۴
بخش دوم: واژه‌ها، ریشه‌ها و زمینه‌های لائیسیت.....	۲۵
ماجرای یک واژه: در آغاز... لائوس بود!.....	۲۶
«لائیک» کلیسا و «لائیک» مدرن: دو معنا!.....	۲۸
لائیک و لائیسیت در زبان‌های جهان: ترجمه‌ناپذیری!.....	۲۹
«فرد لائیک»؟ «جامعه‌ی لائیک»؟ نه... نهاد لائیک!.....	۳۳
سرچشمه‌ی قانون در خود جامعه است: طلابه‌داران!.....	۳۴
«قلمرو من به این جهان تعلق ندارد»: دوگانگی!.....	۳۶
شهر «کافر» در برابر کلیسای مقدس: بُرش!.....	۳۹
نتیجه‌گیری از بخش دوم: دو منطق!.....	۴۳
کتاب‌نامه‌ی بخش دوم.....	۴۶
بخش سوم: بنیادهای فلسفی - سیاسی لائیسیت.....	۴۹
بنیاد فلسفی لائیسیت: «قرارداد».....	۵۰
هابز: «لائیسیت» بدون آزادی.....	۵۱
لاک: «لائیسیت» یا رواداری محدود.....	۵۷
اسپینوزا: لائیسیت‌ی کامل.....	۶۱
روسو: «لائیسیت» یا «قرارداد» به علاوه‌ی «دین مدنی».....	۶۳
کانت: «لائیسیت» یا دولت «بدون قیم» و Aufklärung.....	۶۸
هگل جوان: «لائیسیت» یا جدایی دولت و «دین مثبت».....	۷۱
مارکس: «لائیسیت» یا «گامی بزرگ به پیش».....	۷۸

۱. ره‌ایش سیاسی، ره‌ایش اجتماعی نیست..... ۷۹
۲. دولت لائیک گامی بزرگ به پیش است..... ۸۱
- همزیستی دولت لائیک و جامعه‌ی قویا دینی..... ۸۲
- لغو سیاسی دین، لغو دین در جامعه‌ی مدنی نیست..... ۸۳
- ره‌ایش سیاسی، گامی به پیش است... لیکن..... ۸۴
- دولت مسیحی ناب، دولت بی‌خدا، دولت دموکراتیک است..... ۸۵
- کتاب‌نامه‌ی بخش سوم:..... ۸۷

بخش چهارم: لائیسته در فرانسه

- از انقلاب ۱۷۸۹ تا قانون جدایی دولت و کلیساها در ۱۹۰۵..... ۸۹
۱. انقلاب ۱۷۸۹: سرآغاز لائیسته در عمل..... ۹۲
۲. از توافق‌نامه‌ی ناپلئونی (۱۸۰۱) تا جمهوری سوم (۱۸۷۱)..... ۹۶
۳. اصلاحات لائیک در جمهوری سوم..... ۱۰۱
۴. قانون ۱۹۰۵ یا قانون جدایی دولت و کلیساها..... ۱۰۳
- تضمین آزادی‌های مذهبی..... ۱۰۴
- جدایی دولت و دین..... ۱۰۴
۵. لائیسته در قوانین اساسی فرانسه..... ۱۰۶
۶. ملاحظات در باره‌ی قضیه‌ی حجاب اسلامی در فرانسه..... ۱۰۷
- لائیسته - جدایی..... ۱۱۱
- لائیسته - بی‌طرفی..... ۱۱۲
- لائیسته‌ی روادار و باز..... ۱۱۳
- موضع مدافعان قانون در فرانسه!..... ۱۱۴
- کتاب‌نامه‌ی بخش چهارم:..... ۱۱۵

بخش پنجم: لائیسته در اروپا

- منطق لائیسزاسیون و منطق سکولاریزاسیون..... ۱۱۷
- لائیسته و سکولاریسم: دو پدیدار و منطق متفاوت..... ۱۱۸
- کشورهای کاتولیک - منطق لائیسزاسیون..... ۱۲۰
- اسپانیا..... ۱۲۰
- ایتالیا..... ۱۲۳
- پرتغال..... ۱۲۶
- بلژیک..... ۱۲۷
- کشورهای پروتستان - منطق سکولاریزاسیون..... ۱۳۰
- انگلستان..... ۱۳۰
- دانمارک..... ۱۳۳

کشورهای چندمذهبی

- ۱۳۶..... هلند
 ۱۳۸..... آلمان
 کشورهای که با مسئله‌ی ملی روبه‌رو بوده‌اند
 ۱۴۳..... ایرلند
 ۱۴۶..... یونان
 ۱۵۲..... کتاب‌نامه‌ی مختصر بخش پنجم

بخش ششم: «لائیسیته» و «سکولاریسم»

- ۱۵۵..... نقدی بر نظریه‌پردازی‌های ایرانی
 ۱۵۵..... رونق دو مفهوم
 ۱۵۸..... از آشفتگی نظری در ایران تا «جدل سکولاریزاسیون» در غرب
 ۱۶۰..... شش محور اصلی نقد
 ۱. اختلاف «سکولاریسم» و «لائیسیته»
 ۱۶۴..... (محمد برقی، محمدرضا نیکفر، سیدجواد طباطبایی)
 ۲. اختلاط «سکولاریسم»، «عرف» و «جدایی دولت و دین»
 ۱۷۳..... (محمد برقی، علی‌رضا علوی‌تبار، عبدالکریم سروش)
 ۳. دریافت‌های یک‌سویه از «سکولاریزاسیون»
 ۱۷۸..... (عبدالکریم سروش، سیدجواد طباطبایی، مراد فرهادپور)
 ۴. برداشت‌های بسیط و اختیاری از «سکولاریسم» و «لائیسیته»
 ۱۹۴..... (محمدرضا نیکفر)
 ۵. اختلاط «سکولاریسم»، «دموکراسی» و «حکومت دموکراتیک دینی»
 ۱۹۷..... (مصطفی ملکیان، علی‌رضا علوی‌تبار)
 ۲۰۱..... نتیجه‌گیری: ابهام دوگانه در «سکولاریزاسیون» و در نظریه‌های ایرانی